

HRVATI PROTESTIRAJU ZBOG IZMJENE OPTUZNICE

Author: [Goran Jungvirth](#)

Odnosi izmedju Hrvatske i Haga su se naglo pogorsali nakon kontroverznog prijedloga o prosirenju optuznice za Operaciju Oluja

Odnosi izmedju Zagreba i Haskog tribunala naglo su zahladnjeli ovog tjedna, nakon sto su tuzioci zatrazili da se optuznica protiv hrvatskih generala Ivana Cermaka i Mladena Markaca prosiri, te da njome budu obuhvacena jos dvojica visokih vojnih osoba i neodredjen broj vladinih i sigurnosnih duznosnika.

Markaca i Cermaka se tereti za zlodjela koja su nad Srbima pocinjena 1995., tokom rata u Hrvatskoj, kao i da su sudjelovali u zajednickom zlocinackom poduhvatu etnickog ciscenja Srba iz pojedinih dijelova Hrvatske.

U optuznici se kao ostali sudionicii potonjeg poduhvata spominju i odbjegli hrvatski general Ante Gotovina, kao i pokojni hrvatski predsjednik Franjo Tudjman, te pokojni ministar obrane Gojko Susak.

Prosirenom optuznicom obuhvacena su jos dvojica pokojnih nacelnika generalstaba – Janko Bobetko i Zvonimir Cervenko – kao i izvjestan broj clanova vlade, ministarstva obrane, ministarstva unutrasnjih poslova, vladajuce Hrvatske demokratske zajednice (HDZ), te lokalnih vlasti. Premda su spomenuti kao sudionici zajednickog zlocinackog poduhvata, protiv njih nije pokrenut postupak.

Tokom Operacije Oluja i neposredno nakon nje, hrvatske su jedinice napale i zauzele gradove i sela Kninske krajine, koja se do tada nalazila pod srpskom okupacijom. Cermaka i Markaca tereti se – bilo zajedno, bilo s ostalim osobama koje se spominju u optuznici – za planiranje, naredjivanje, sprovođenje, pomaganje i poticanje progona krajiskih Srba. Dvojica su optuzenika pred sudom odbacili sve optuzbe.

Tuzioci su zahtjev za prosirenje optuznice podneli 6. svibnja/maja, nakon sto su suci od njih zatrazili da pojasne tko je zaista sudjelovao u zajednickom zlocinackom poduhvatu.

Markacev advokat, Goran Mikulicic, izjavio je za IWPR kako je u novoj optuznici “to [pitanje sudionika] jos nejasnije”. On tvrdi i da je prosirenje kategorije zajednickog zlocinackog poduhvata s ciljem da on u sebe ukljuci sto veci dio drustvenog aparata apsurdno, ali je napomenuo i da je bas zato nova optuznica daleko laksa za pobijanje od prvobitne.

On je optuzio glavnu tuziteljicu Karlu del Ponte (Carla del Ponte) da politizira sudjenje, dodajuci: “Od politizacije slucaja ni ovoga puta korist nece imati ni okrivljeni, ni hrvatsko javno mnjenje, ni Haski tribunal.”

Vijest da bi najvisi rukovodioci vlade i vojske mogli biti proglašeni krivicno odgovornima za Operaciju Oluja – koju je premijer Ivo Sanader ovoga tjedna proglasio za velicanstvenu vojnu i policijsku akciju kojom su oslobodjeni pojedini dijelovi Hrvatske – izazvala je sok i gnjev uzduz i popreko hrvatskog politickog spektra.

Grupa od 33 politicara – medju kojima su i bivsi premijeri i clanovi kabineta – prikljucila se nacelnicima generalstaba oruzanih snaga, vojnim generalima, znanstvenicima i ostalim kulturno i socijalno istaknutim pojedincima u pripremi protestne note namijenjene Evropskom parlamentu i Vijecu sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Potpisnici – medju kojima je i Miroslav Tudjman, sin bivseg predsjednika – optuzuju hasku tuziteljicu i Evropsku komisiju za “ponizavajuće” ponasanje prema Hrvatskoj, uz zahtjev da se hrvatski narod zastiti od povijesnih proizvoda putem kojih se ratni heroji pretvaraju u zlocince.

Sanader je to ponovio i pred novinarima, rekavsi da ce desetogodisnjica Oluje tim prije ove godine biti obiljezana “cak intenzivnije nego sto se nadamo”.

“Nitko nece vrsiti reviziju Domovinskog rata, jer mi to necemo dopustiti”, rekao je on, dodajuci da su optuzbe u izravnoj suprotnosti s deklaracijom UN-a iz 1994. godine, u kojoj se eksplicitno kaze da suverena zemlja koja je okupirana ima pravo osloboditi samu sebe.

Hrvatsko ministarstvo pravosudja takodjer se izjasnilo protiv prosirenja optuznice, napominjuci da su navodi iz nje “pravno i politicki neprihvatljivi” zbog toga sto dovode u pitanje legitimitet oruzane operacije ciji je cilj bilo “oslobadjanje okupiranih podrucja Hrvatske”.

Ministarstvo je istaklo da mijenjanjem optuznice Tribunal prekoracuje svoj mandat, koji se sastoji u procesuiranju pojedinaca koji su optuzeni za zlocine protiv covjecnosti.

Ono je upozorilo da u znak protesta namjerava intervenirati na temelju Clana 74 Pravilnika o postupku i dokazima, koji dozvoljava da se drzava, organizacija ili osoba obrate sudu ukoliko suci procjene da bi njihovi stavovi mogli biti relevantni.

Portparol haskog tuzilastva, Florans Artman (Florence Hartmann), negirala je tezu da nova optuznica kriminalizira sve one koji su sudjelovali u Operaciji Oluja. Po njenim rijecima, radi se jednostavno o dodatnim podacima o pocinjenim zlocinima. Sam prijedlog suci jos uvijek nisu potvrdili.

Na pitanje zasto se sada navode i imena onih koji nisu optuzeni, Artmanova je rekla da Tribunal nikada nije imao mandat optuziti sve koji su cinili zlocine. Umjesto toga, Medjunarodni sud se nada da ce lokalni sudovi za ratne zlocine pokrenuti vlastite istrage kako bi bili procesuirali i oni osumnjiceni protiv kojih haski tuzioci nisu podigli optuznicu.

Nove tenzije izbile su u trenutku koji je za Hrvatsku izuzetno osjetljiv, s obzirom da je za lipanj/jun zakazan nastavak pregovora s Evropskom Unijom. Prethodno su u ozujku/martu pregovori prekinuti zbog spora oko Gotovine, koji – iako optuzen – jos uvijek nije izrucen Tribunalu.

Profesor Zagrebackog sceucilista i ekspert za medjunarodno pravo, Ivo Josipovic, smatra da bi se aktuelni konflikt Hrvatske i Tribunala mogao odraziti i na tempo prikljucivanja EU-u.

“Emotivna rasprava o problemima s Hagom povecace broj euroskeptika i osnazit ce neke od krajnje desnih politickih opcija”, izjavio je Josipovic.

“Takodje je moguće da ce se javiti tenzije i na politickoj sceni, sto ce znaciti ostriju polarizaciju. HDZ ce [kao vladajuca partija] biti u iskusenju da podlegne euforiji i prikljuci se anti-haskom pokretu koji bi se mogao ispostaviti kao poguban za Hrvatsku i njene ambicije da pregovore sa Evropom otpocne sto prije.”

Hrvatski je Sabor objavio da ce se Sanader obratiti zastupnicima 18. svibnja/maja, te da ce ih tom prilikom obavijestiti i o najnovijem razvoju dogadjaja. Josipovic ocekuje da ce to obracanje predstavljati kritiku prosirene optuznice; no, smatra i da ce premijer pokusati primiriti atmosferu u zemlji, kao i da ce suradnja

s Haskim tribunalom vjerojatno biti nastavljena.

“Cesto cujemo da bi Hrvatska trebalo da ima nekakvu strategiju spram Haga, pri cemu se naivno misli da ce se posredstvom te strategije izbjeći optuznice, ili da ce ih se barem uciniti prihvatljivima u domacoj javnosti”, rekao je on.

“Smatram da su to iluzije i da oni koji misle da ce pukim lobiranjem zaustaviti Hag ne zive u realnom svijetu. Jedina i najbolja strategija za Hrvatsku jeste da i obrani i optuzbi na raspolaganje ponudi dokaze, koji ce omoguciti puni uvid u ono sto se zaista desilo.”

Goran Jungvirth je suradnik IWPR-a iz Zagreba.

Location: [Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/hrvati-protestiraju-zbog-izmjene-optuznice>